

Таблиця 3

**ВІДМІННОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ
У ТРАДИЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ТА В ХОДІ ТРЕНІНГУ**

Тренінг		Традиційне навчання	
Діяльнісний підхід	Освоєння нової інформації	Предметно-центричний підхід	Лекція
	Виконання вправ		Практичні роботи, симуляції, ігри
	Обговорення		Семінар-дискусія
	Взаємодія у малих групах		Семінар, практикум
	Виконання завдань-ролей, імітація		Організаційно-діяльнісні ігри
	Презентація, демонстрація		Узагальнення у ході контрольних заходів

О. М. Котикова, канд. пед. наук, доцент
кафедри педагогіки та психології

ДИНАМІКА МОТИВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ У ВИКЛАДАННІ ПДНМ

Активізація навчального процесу залежить значною мірою від успішності застосування викладачем методів і прийомів мотивації та стимулювання навчання.

Динаміка мотиваційного процесу у викладанні ПДНМ зумовлюється низкою чинників, що можна з огляду на їх взаємопов'язаність (як і в будь-якій динамічній системі) умовно поділити на дві групи.

До першої групи чинників можна віднести ті, що пов'язані із зовнішніми умовами викладання: етап викладання психології діяльності та навчального менеджменту (ПДНМ) серед інших предметів психолого-педагогічного циклу; склад групи студентів тощо.

До другої групи чинників відносяться ті, що пов'язані з особистістю викладача: його досвід, сформованість професійно значущих властивостей особистості взагалі та володіння методами і прийомами мотивації та стимулювання зокрема.

Розглянемо особливості впливу на мотивацію студентів до навчання чинників першої групи.

Психологія діяльності та навчальний менеджмент — предмет психолого-педагогічного циклу, з якого починається підготовка

майбутніх викладачів економічних дисциплін у непрофільному університеті.

В. А. Козаковим була запропонована анкета для студентів, яка надала можливість авторові вивчати динаміку ставлення до психолого-педагогічної підготовки та мотивації вибору професії викладача на початку набуття другої спеціальності та в кінці навчання ПДНМ та інших дисциплін. Корисність цього досвіду полягає насамперед у можливості його поширення серед усіх викладачів кафедри з метою вибору найдоцільніших методів мотивації та стимулювання навчання на перших етапах мотиваційного циклу та на останніх.

Вплив на мотивацію студентів до навчання чинників другої групи, на перший погляд, здається більш регульованим, оскільки йдеться про внутрішні чинники, які залежать від самого викладача, однак на практиці здатність до самоменеджменту в галузі вдосконалення володіння методами та прийомами мотивації та стимулювання навчання залежить від саморефлексії викладача. Йдеться про здатність викладача визначити той момент мотиваційного циклу, який потребує надання преференції саме методам мотивації навчання, а не стимулювання.

На наш погляд, визначення вибору методів та прийомів мотивації навчання відбувається поступово, проте найбільш точні висновки щодо групи в цілому та окремих студентів можна здійснити приблизно за місяць до кінця першого семестру, на основі спостережень викладача та узагальнення результатів діагностичних методик, що передбачені програмою ПДНМ і призначені для визначення властивостей особистості, що можуть виступати як складові механізму мотивації: мотивація прагнення до успіху та мотивація уникання невдачі, схильність до ризику, соціально-психологічних особливостей студентів тощо. Таким чином, вирішується питання із врахуванням викладачем зовнішніх чинників.

Внутрішні чинники — особистість викладача ПДНМ, на відміну від викладачів інших предметів психолого-педагогічного циклу, має свою специфіку, яка полягає, насамперед, у закритості для самотестування — знання напам'ять діагностичних методик і унеможливлення уникнення соціально бажаної відповіді і взагалі неупередженої. Можна гіпотезувати, що ефективне врахування внутрішніх чинників задля вивчення динаміки мотиваційного процесу у викладанні ПДНМ залежить, насамперед, від загальної мотивації викладача на вдосконалення власної професійної компетентності та знання своїх «резервів», «зон актуального розвитку» у конкретному напрямі.